

Alle veier fører til campus?



Foto: Dan Mariner / Nord universitet



Leon Kosmo, student og Terje Andreas Mathisen, professor, begge ved Handelshøgskolen, Nord universitet

Hvordan reiser studenter og ansatte til Nord universitet på Mørkved, og hva skal til for at flere velger miljøvennlige transportformer? En spørreundersøkelse blant om lag 450 studenter og ansatte viser at dagens reisevalg i stor grad styres av tid og kostnader. For mange framstår bilen fortsatt som det mest rasjonelle alternativet ut fra dagens transporttilbud.



INTRO

Transport er en viktig del av hverdagen. Samtidig ønsker både myndigheter og utdanningsinstitusjoner å redusere klimagassutslipp og legge til rette for mer bærekraftige reisevaner. Nord universitet på Mørkved ligger om lag seks kilometer fra Bodø sentrum, og campus genererer daglig et stort antall reiser fra hele regionen. Dette gjør området til et interessant laboratorium for å studere transportvalg.

Studien ble gjennomført som en del av arbeidet med Bodø kommunes bydelsplan for Mørkved og Nord universitets campusutvikling. Målet var å skaffe kunnskap om dagens reisevaner og identifisere tiltak som kan gi et mer attraktivt og bærekraftig transporttilbud til campus.



REISER TIL CAMPUS

Undersøkelsen samlet inn svar fra 441 studenter og ansatte ved Nord universitet, hvor om lag 258 var studenter og 173 ansatte. Selv om campus har både bussforbindelser og togstopp i gangavstand, varierer tilgjengeligheten betydelig mellom ulike deler av byen. Samtidig er parkering ved campus gratis, noe som påvirker konkurransen mellom bil og kollektivtransport. Studenter og ansatte har imidlertid ulike reisebehov og økonomiske forutsetninger, noe som også avspeiles i transportvalgene. De fleste respondentene var bosatt i bydelene Mørkved (ved universitetet), i sentrum eller i Rønvika. Reisevanene varierer betydelig mellom disse gruppene.

Blant dem som bor nær campus er gange og sykkel naturlige valg. For reisende fra andre deler av Bodø dominerer buss og bil. Ansatte bruker i større grad bil, mens studenter oftere velger buss.

Resultatene viser også at avstand alene ikke forklarer transportvalgene. Tilgjengeligheten av kollektivtransport og den totale reisetiden ser ut til å være vel så viktig.



DET RASJONELLE VALGET

Studien analyserte ikke bare hvilke transportmidler folk bruker, men også hvorfor de velger dem. Ved hjelp av beregninger med bakgrunn i generaliserte reisekostnader ble både pengebruk og tidsbruk inkludert i analysen.

For reisende fra Rønvika viste beregningene at bil ofte gir lavere samlede reisekostnader enn buss. Selv om bussbilletten i seg selv ikke er svært dyr, øker ventetid, gangavstand og lengre reisetid med bussbytte den totale kostnaden for den reisende.

Dette bidrar til å forklare hvorfor mange ansatte velger bil selv når kollektivtilbudet er tilgjengelig. Valget handler ikke nødvendigvis om vaner eller holdninger, men om hva som oppfattes som mest effektivt i hverdagen.



VEIEN VIDERE

Undersøkelsen kartla også hvilke forbedringer studentene og de ansatte mener er viktigst. Det tydeligste funnet var ønsket om lavere busspriser. Dette var området der forskjellen mellom betydning og tilfredshet var størst.

Mange etterspurte også flere parkeringsmuligheter ved campus, noe som vil øke bilbruken ytterligere. Samtidig viste analysen at trygghet, tilgang på gang- og sykkelveier og nærhet til holdeplasser allerede vurderes relativt tilfredsstillende.

Studien viser at bærekraftige transportvalg ikke bare handler om miljøholdninger. For de fleste er reisevalget et spørsmål om tid, kostnader og praktiske løsninger. Skal flere la bilen stå, må kollektivtransporten oppleves som et reelt alternativ.

Resultatene kan være nyttige både for Nord universitet, Bodø kommune og Nordland fylkeskommune når framtidens transporttilbud til og fra studiestedet på Mørkved skal utformes.

Denne artikkelen bygger på bacheloroppgaven til Leon Kosmo ved Handelshøgskolen, Nord universitet i 2024. Veileder var professor Terje Andreas Mathisen.

Faktaboks:

- 441 respondenter (258 studenter og 173 ansatte)
- Bil og buss dominerer reisene til campus
- Ansatte bruker oftere bil enn studenter
- Studenter bruker oftere buss enn ansatte
- Tid og kostnader er avgjørende for reisemiddelvalget
- Lavere busspriser var det tydeligste forbedringsønsket
- Skal flere velge kollektivtransport, må tilbudet oppleves som raskere og billigere